

KULTUREN

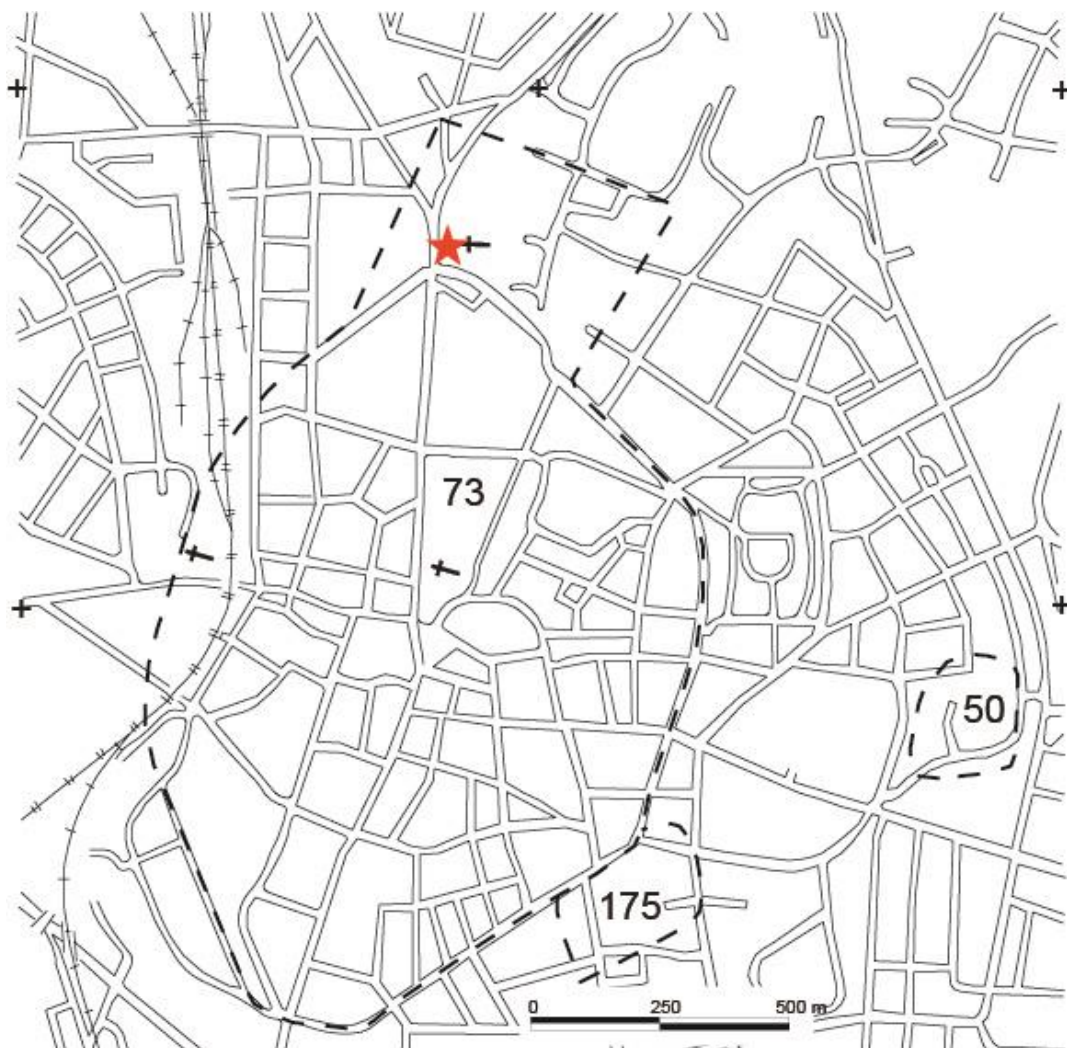
Kv Eskil 19

Lund, fornlämning 73:1,
Lunds stad, Lunds kommun, Skåne
Arkeologisk förundersökning 2016

Omslag: Mynt (advers och revers) från Sven Estridsens regentperiod 1047–74. Det halva myntet påträffades i samband med rensning av grav 11.

Innehåll

Inledning	2
Fornlämningsmiljö.....	3
Tidigare arkeologiska iakttagelser	4
Genomförande och resultat	6
Sammanfattning	8
Administrativa och tekniska uppgifter.....	9
Referenser.....	10
Bilagor	10

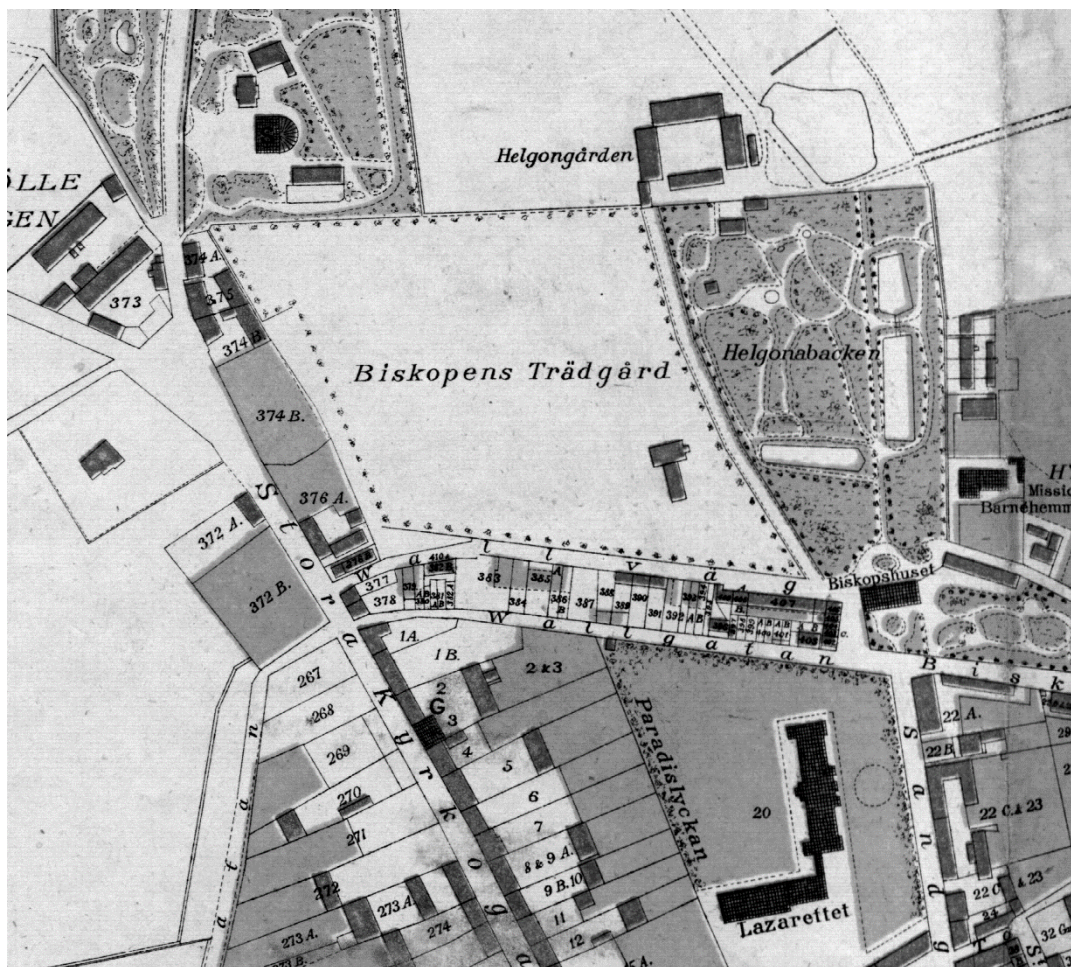
Figur 1. Lunds medeltida stad, fornlämning 73, med platsen för undersökningen markerad med en röd stjärna.

Inledning

I samband med planerad utbyggnad för spårväg i Lund och en ny infart till Allhelgonakyrkans parkering utförde Kulturen en arkeologisk förundersökning i västra delen av kv. Eskil 19 (Lst dnr 431-31748-2014). Undersökningsområdet ligger i omedelbar närhet till den icke närmare lokaliserade medeltida S:t Olofs kyrka. I området har vid ett flertal tillfällen påträffats gravar: 1923, 2004 och 2007.

Fornlämningsmiljö

S:t Olofs kyrka var under medeltiden belägen strax nordöst om Lunds norra stadspart. Idag utgör området kring Norrtull en vägkorsning där Bredgatan som fortsätter i Getingevägen korsas av Allhelgona- och Laurentiigatan. Enligt 1704 års karta tillhörde området längs med Bredgatan stadens gemensamma fäladsmark. Något norr om läget för S:t Olofs kyrka fanns en väderkvarn. Kvarnen har anor tillbaka till 1500-talet. På den så kallade Vedelska kartskissen från 1580-talet har markerats en "Weijermölle" i närheten av den tidigare S:t Olofs kyrka (André & Högstedt 1990). Kvarnen omnämns sista gången under 1870-talet.

Figur 2. Utdrag av Frans E. V. Palmcrantz karta 1875-76 över området kring Norrtull före uppförandet av Allhelgonakyrkan (efter André & Högstedt 1990). 1:4000.

På 1784 års karta har tomten med väderkvarnen delats i en nordlig och en sydlig tomt. Väderkvarnen var placerad på den norra tomten (André & Högstedt 1990). Den södra delen av tomten var år 1789 en obebyggd lycka. År 1811 fick timmermästaren Lars Johnsson lagfart på tomten där han snart kom att uppföra ett korsvirkeshus, som senare kom att få nr 376 B (se Figur 2). Huset låg längst i söder på tomten, under den nuvarande

Allhelgona kyrkogata. År 1826 lät han strax norr därom uppföra en länga i ekekorsvirke. Huset såldes år 1829 till svärsonen O. Kjederqvist. Huset var då inrett till kopparslagarverkstad. År 1848-49 uppförde Kjederqvist ett par byggnader i tegel och korsvirke. Båda tomterna (376 A och B) inköptes av Lunds stad och husen revs inför uppförandet av Allhelgonakyrkan (Figur 2) (André & Högstedt 1990; Bevaringskommittén 1991).

Äldre skriftliga källor

Kyrkan S:t Olof omnämns i flera medeltida källor (se Andrén 1980). Den äldsta skriftliga källan som omnämner kyrkan är från år 1350 (DD 3:3 nr 263) En av kyrkans präster, en viss Fader Pedersen, testamenterade år 1364 sin gård (tomt 268-269?, enligt Andrén 1984) på Bredgatan till domkyrkan för sin årsbegängelse (DD 3:7, nr 179). Gården hade enligt samma testamente inköpts från Asmund Smed, borgare i Lund. En annan präst vid S:t Olofs kyrka, Jakob Mogensen, bevittnar en handling år 1397 (DD 4:6 nr 428). Från år 1405 finns en handling som berättar att Niels Simonsen sålt Niels Sunesen en gård som han själv bebodde, liggande i S:t Olofs socken, på västra sidan av Bredgatan (DD 4:10 nr 10). En handling från år 1423 omtalar att Hans Olufsen i Arendala donerat en gård (tomt 268-269?, enligt Andrén 1984) till domkyrkans byggnadsfond för en årsbegängelse för sig, sin hustru och föräldrar; gården var belägen vid Bredgatan i S:t Olofs socken ("lata platea in parochia sancti Olai") norr om Nils Brodersens gård (LÄU, bd III, nr XXVI).

Socken S:t Olof har även omfattat hemman utanför Lund. I ett ägobyte år 1442 mellan Allhelgonaklostret i Lund och domkapitlet erhåller de förra fyra ödegårdar i byn Götstorp i S:t Olofs socken nära Lund, "quadam curia desolata in oppido Gøtzstorp in parrochia beati Olauj prope Lundis" (LÄU bd III, nr CCXXXVII). År 1470 köpte Frende Pedersen, sockenpräst till S:t Clemens kyrka i Lund, en jord och grund på Bredgatan (*Bredhegadhe*) i S:t Olofs socken (LÄU, bd IV, nr CXLI). År 1500 arrenderade Jöns Isaksen en gård (tomt 269) på Bredgatan i Lund och S:t Olofs socken "västan upp till adelsträtet" av Bosjökloster (LÄU, bd V, nr CDLXIII; jfr Blomqvist 1951 s. 224f). Ett pergamentsbrev från år 1534 omtalar att S:t Olofs kyrka tillhörde Allhelgonaklostret (Andrén 1984 s. 67). Kyrkan och kyrkogården har med stor sannolikhet även efter reformationen hört till Allhelgonaklostret (indirekt kronan). Troligen är kyrkogården en del av den tomt som år 1647 såldes av Allhelgonaklostret till Hans Lauritsen Landstingskriver. Tomten beskrivs som en mölleplats och hage med en förfallen väderkvarn som låg utanför Bredgatans port (jfr Andrén 1984 s. 121).

De medeltida källorna talar flera gånger om att S:t Olofs kyrka varit en sockenkyrka. Det finns inga omnämnanden av en prästgård i de medeltida källorna. Det kan tänkas att en sådan en gång funnits på tomt 1:1, som ligger strax söder om kyrkan och innanför stadsvallen. Tomten ägdes år 1534 av S:t Olofs kyrka (Andrén 1984 s. 67).

Tidigare arkeologiska iakttagelser

Undersökningarna inom kvarteret har varit relativt få och med en låg ambitionsnivå:

- Enligt uppgift påträffades vid grundgrävningen för Allhelgonakyrkan "flere gravar med lemningar efter människokroppar, hvilka lågo i alldeles samma riktning som den, hvori den nya kyrkan har byggts" (Wrangel 1893 s. 8).
- Vid "planeringsarbeten" år 1923 väster om Allhelgonakyrkan påträffades rester av gravar. Två av gravarna, som var av typen "hällkista" med takhällar kom sorgfälligt att mätas in och dokumenteras. I området för en av gravarna framkom två pilgrimsmusslor. Planeringsarbetena kom att omfatta ett större område väster om domkyrkan. Men inga andra gravar kom att mera noggrant dokumenteras. Det finns endast en plan över kyrkan med omgivningar varpå någon med blyerts avgränsat ett område där gravar påträffats. I en anteckning av Pär Axel Olsson står att läsa: "relativt stort antal mycket vittrade begravningar, vaga trärester (P. A. Olssons anteckningar 1925, Kulturens LA-arkiv). Längre söderut, vid anläggandet av en grusgång från korsningen Bredgatan/Getingevägen och Allhelgona-/Laurentiigatan i nordöstlig riktning mot Allhelgonakyrkan påträffades en grundmur. En närmare undersökning av en del av mursträckningen visade att denna var ca 1,0-1,1 m hög. Utsidan av muren var ojämn och insidan var rappad, golvet bestod av kullersten. I fyllning invid muren och på ett ställe i muren påträffades så kallade "Perstorpstegel". Enligt refererade rapport hade grunden säkerligen tillhört det hus som funnits på platsen under 1800-talet och som revs i samband med kyrkobygget (Kulturens LA-arkiv).
- År 1954 gjordes en grävning för transformator i området sydväst om Allhelgonakyrkan, i nära anslutning till Allhelgonavägen. Vid detta tillfälle har Ragnar Blomqvist gjort en översiktlig plan över ingreppet med kortfattat beskrivning. Det finns inga uppgifter om påträffade gravar. I väster påträffades fortsättningen av den mur som redan konstaterats år 1923. I öster påträffades en brunn av trä i skiftesverk (Kulturens LA-arkiv).
- I samband med grävning år 1995 av ett schakt för telekabel i grusvägen från Getingevägen Kävlingevägen upp mot Allhelgonakyrkan gjordes en besiktning. Schaktdjupet var ca 0,5 m och låg i anslutning till ett tidigare fjärrvärmeschakt. Kulturlagren bestod huvudsakligen av mylla med inslag av byggnadsrester (Kulturens LA-arkiv).

- I samband med ledningsarbeten år 1995 strax söder om den 1954 år undersökta ytan gjordes en besiktning. I en sektion kunde konstateras påförda lager ner till ca en meter under gatan. I besiktningen tolkades det som jord sannolikt förts dit i samband med Allhelgonakyrkans byggande (Kulturens LA-arkiv).
- I samband med nyanläggning av VA-ledning år 1996 till fastighet norr om Allhelgonakyrkan utfördes en arkeologisk förundersökning. På den aktuella ytan var kulturlagren dåligt bevarade. Till största delen kunde endast konstateras ett tjockt lager med "trädgårdsmylla". Inga gravar påträffades (Kulturens LA-arkiv).
- I samband med omgestaltning och byggande av cykelbana väster om Allhelgonakyrkan invid Kävlingevägen år 2004 undersöktes och tillvaratogs 18 gravar. Många fler gravar har troligen funnits i området. Schaktningsarbetena startade utan arkeologisk övervakning (Karlsson 2004).
- I samband med grävningar för nytt avlopp vid Allhelgonakyrkans västra sida utfördes en arkeologisk förundersökning 2007. Sammanlagt påträffades 16 gravar in situ (Karlsson 2007).

Genomförande och resultat

Den arkeologiska förundersökningen omfattade grävningen av 5 schakt, 3 i nordsydlig riktning i gräsmattan väster om Allhelgonakyrkan och 2 i nordvästlig-sydöstlig riktning söder om Allhelgonakyrkan. Samtliga schakt var ca 1,2 m breda. Längden varierade mellan 4,7 till 15,9 m. Placeringen av schakten, schaktplaner och beskrivningar återfinns i bilaga 2.

Schakt 1

Schakt 1 med en längd av 10,6 meter placerades längst i norr. I schaktet påträffades endast sentida matjord, spår av markbeläggning för tidigare parkeringsplats och ett därunder icke närmare daterat kulturlager. Den sammanlagda kulturlagertjockleken var ca 0,20-0,25 m. Inga gravar eller andra nedgrävningar påträffades i moränen. Frånvaron av gravar i schaktet behöver dock inte betyda att sådana inte funnits. En tidigare förundersökning år 2007 visar att gravområdet mot norr har sträckt sig åtminstone fram till den nuvarande infarten. Frånvaron av gravar kan således bero på att denna del av området schaktats hårdare i samband med anläggandet av den tidigare parkeringsplatsen.

Schakt 2

Schakt 2 med en längd av 14,6 m förlades längre söderut och något närmare Allhelgonakyrkan. I dess södra del påträffades 7 gravar där skeletten av de gravlagda delvis framrensades. Därtill påträffades de förmodade nedgrävningarna och fyllningarna till ytterligare minst två gravar. Skeletten påträffades på ett djup av endast 0,14 till 0,28 m. Tre av de gravlagda var märkbart små, definitivt barn. På grund av att de gravlagda endast delvis framrensades, deras fragmentariska tillstånd och att gravarna i de flesta fall fortsatte utanför schakten, går det inte att säga något om de gravlagdas armställningar. På tre ställen i schaktet framkom vid rensning skärvor med svartgods av typen Östersjö (bilaga 1). Fynden kan indikera att området tagits i anspråk som kyrkogård redan under 1000–1100-talet.

Schakt 3

Schakt 3 med en längd av 15,9 m placerades längst i sydväst på gräsytan nära cykelbanan. I dess norra del påträffades 9 gravar i form av framrensade skelett in situ. Till det ska läggas nedgrävningar och fyllningar till ytterligare minst fyra förmodade gravar (fyllning nr 13, 14, 17, 18). De gravlagda framkom på ett djup av endast mellan 0,15 till 0,25 m. Inga armställningar var möjliga att dokumentera, av samma anledning som för schakt 2. Vid framrensning av grav 11 framkom en skärva svartgods av typen Östersjö och ett halvt mynt (bilaga 1). Flera gravlagda tycks ha varit barn eller yngre individer med tanke på storleken på benen (Grav: 5, 6, 8, 11 och 12).

I södra delen av schaktet påträffades inga gravar. I detta fall kan avsaknaden av gravar bero på att kyrkogården inte har sträckt sig längre söderut. Det ska dock noteras att något dike eller annan avgränsning för kyrkogården ej har påträffats.

Schakt 4 och 5

Schakt 4 och 5 med en längd av ca 4,7 respektive 12,2 m grävdes söder om Allhelgonakyrkan. Schakten förlades i nordsydlig riktning i området för den planerade nya infarten till kyrkans parkering. Det längsta schaktet var schakt 5. Moränen påträffades på ett djup av mellan 0,55 och 0,90 m. Strax ovan moränen påträffades flera tjocka lager med lera och kulturjord med inblandade stora kladdar med lera. De få komponenter som påträffades i lagren, såsom tegelkross och keramik, tyder på att jorden lagts ut där i sen tid. I schakt 5, närmare kyrkan, påträffades samma slags tjocka kulturlager. Under dem påträffades fyllningar i en äldre nedgrävning som att döma av fyndmaterialet kan vara medeltida eller från äldre nyare tid. Det kan väl inte helt uteslutas att nedgrävningen är en del i en avgränsning för S:t Olofs medeltida kyrkogård. Men läget i förhållande till de kända gravarna talar emellertid mot en sådan tolkning.

Förslag till fortsatta åtgärder

I förundersökningen konstaterades att gravarna tillhörande den medeltida S:t Olofs kyrka ligger mycket ytligt. Benmaterialet uppvisar tecken på att vara skört eller söndrigt, förmodligen på grund av kompression som kan sättas i samband med den tidigare parkeringsplatsen som legat på grönytan. Därtill konstaterades att flera gravläggningar har skadats vid tidigare schaktning och ben saknas.

Om arbetena för spårvägen kommer att medföra att grönytan mellan nuvarande cykelväg och Allhelgonakyrkan tas i anspråk på något sätt bör det omfattas av vidare arkeologiska åtgärder, i form av arkeologiska undersökningar. I den antikvariska planeringen bör även tas i beaktande de gravar som ligger inom arbetsområdet och som indirekt kan påverkas av planerade arbeten. Antingen bör även dessa dokumenteras och tas bort eller bör åtgärder göras, exempelvis genom övertäckning, som garanterar att bevarandet inte påverkas negativt under markarbeten och byggnation eller tiden därefter.

I området för den planerade nya infarten till Allhelgonakyrkan har förundersökningen påvisat relativt mäktiga utjämningslager påförda under sen tid. En ny väg som inte anläggs på ett alltför stort djup behöver inte medföra mer omfattande arkeologiska åtgärder än vad som normalt ryms inom en schaktningsövervakning.

Sammanfattning

Sammanlagt påträffades 16 gravar in situ i schakt 2 och 3. Därtill påträffades ytterligare några nedgrävningar till förmodade gravar. Samtliga gravar framkom ytligt, endast ca 0,1-0,2 cm under markytan och strax ovan moränen. I schakten framkom också samlingar med ben placerade i icke anatomisk ordning, resultatet av att gravar genomgrävts och ben lagts tillbaka. Många ben var krossade eller sönder, även kraftigare rörben, vilket förmodligen beror på att gravarna ligger så ytligt och att området använts som parkeringsplats. Jorden i området är generellt mycket kompakt. I schakt 1 påträffades inga gravar, sannolikt på grund av tidigare schaktning i denna del av området. Av skeletten framrensades endast så pass mycket som behövdes för att säkerställa att det rörde sig om gravar in situ. Inget benmaterial insamlades utan gravarna ligger kvar. Före återfyllning av jord i schakten täcktes de med geotextilmatta. I schakt 4 och 5 påträffades sentida utjämningslager under matjorden. I schakt 5 påträffades på ett större djup en äldre nedgrävning, medeltida eller från äldre nyare tid.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens beslut, dnr	431-31748-2014	Fornlämning nr/art	RAÄ 73:1
Socken/stad	Lund	Socken-/Stadsnr	1298
Landskap	Skåne	Län	Skåne
Kommun	Lund	Trakt/kvarter/fastighet	Kv. Eskil 19

Typ av exploatering	Spårvägsbygge och vägbygge
Uppdragsgivare	Lunds kommun, Tekniska förvaltningen
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning
Ansvarig institution	Kulturen
Fältarbetsledare	Mattias Karlsson
Övrig personal	Gertie Ericsson
Fältarbetstid	161024 – 161028

Fälttid	
Arkeolog	40 h
Maskin	16 h

Undersökningens omfattning	
Yta	70 m ²
Kubik	25 m ³
Schaktmeter	58 meter

Kostnad för arkeologi	
Projektadministration	4 × 750 = 3 000 SEK
Fältarbete	40 × 750 = 30 000 SEK
Rapport	32 × 750 = 24 000 SEK
Layout och tryckning	4 × 750 = 3 000 SEK
Fyndtvätt	16 × 750 = 12 000 SEK
Övriga kostnader	1 200
Summa:	73 200 SEK

Kostnad övrigt	
Maskiner	32 750
Konservering	2025 (exkl. moms, offert 10 november 2016)
Inmätning	1001 (inkl. moms)
Summa	35 776 SEK

Summa, faktisk 108 976 SEK

Summa, beslutad 109 215 SEK

Fyndmaterial (förvaring m.m.)	KM 95260: 1–16
Arkivmaterial, förvaring	Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen
Ritningar, dokumentation	5 planritningar (1:20). 1 plan- och sektionsritning (1:20), 1 sektionsritning (1:20)
Foto	82 st
Analyser	—
Övriga upplysningar	—

Referenser

Otryckta källor

Kulturens arkiv

Lundaarkeologiska arkivet (LA-arkivet)

Karlsson, Mattias 2004: Kv. Eskil 19, Lund. Arkeologisk förundersökning 2004.
Arkeologiska arkivrapporter från Lund nr 119.

Mattias, Karlsson 2007: Kv. Eskil 19, Lund. Arkeologisk förundersökning 2004.
Arkeologiska arkivrapporter från Lund nr 231.

Tryckta källor

DD = *Diplomatarium Danicum* 1- København 1938ff.

LÄU = *Diplomatarium diocesis Lundensis. Lunds ärkestifts urkundsbok* III-VI (utgiven av Lauritz Weibull) Lund 1900-39.

Litteratur

André, Annika & Högstedt, Christina 1990: *Kartornas Lund 1580-talet till 1950*. Gamla Lund, årsskrift 72, 1990. Lund.

Andrén, Anders 1980: *Lund. Medeltidsstaden* 26. Stockholm.

Andrén, Anders 1984: *Lund. Tomtindelning, ägostruktur, sockenbildning*. Medeltidsstaden 56. Stockholm.

Blomqvist, Ragnar 1951: *Lunds historia 1. Medeltiden*. Lund.

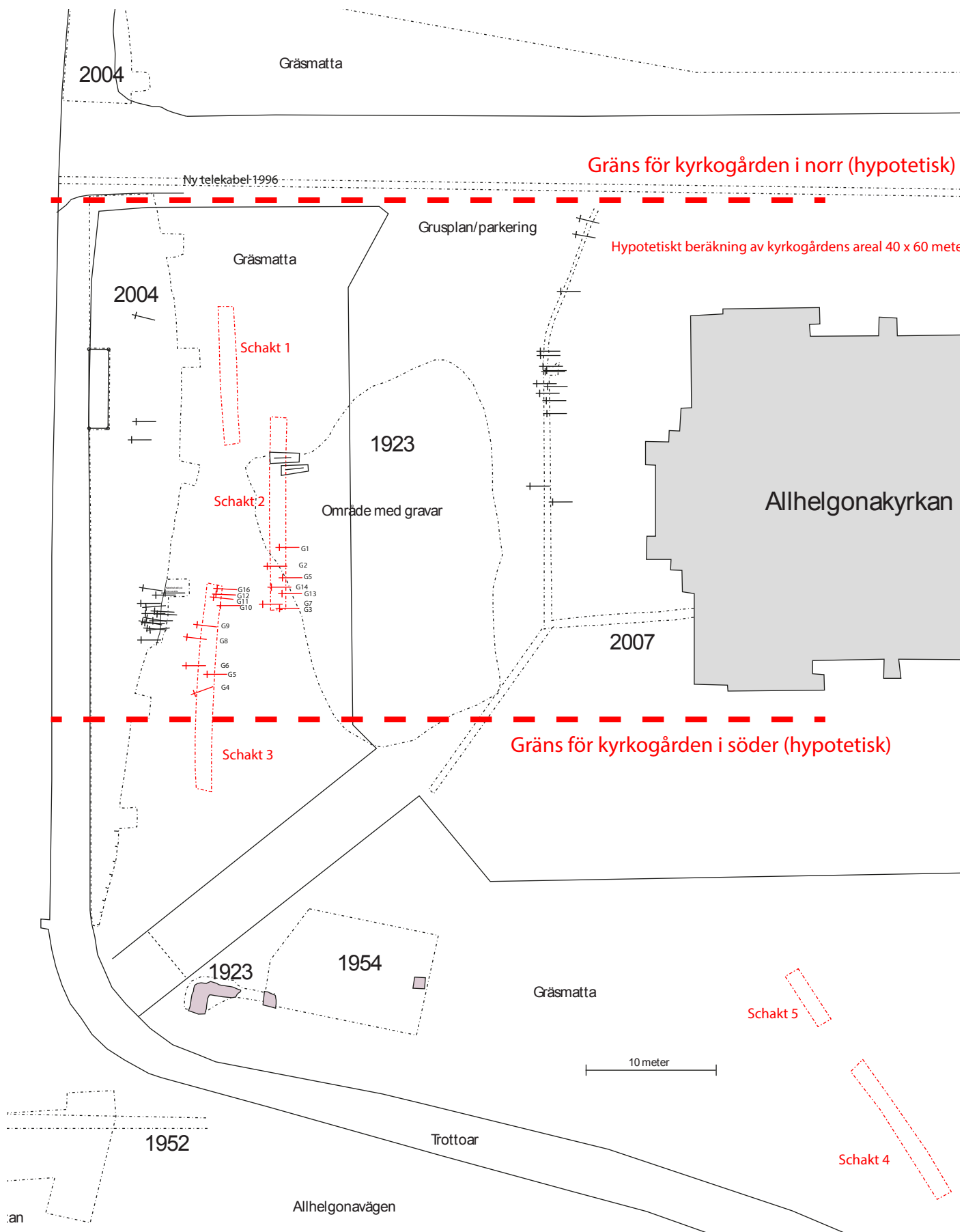
Bevaringskommittén 1991: *Lund utanför vallarna. Del I. Bevaringsprogram*. Lund.

Wrangel, Ewert 1893: *Allhelgonakyrkan i Lund. Det gamla och det nya templet*. Lund.

Bilaga 1. Fyndlista

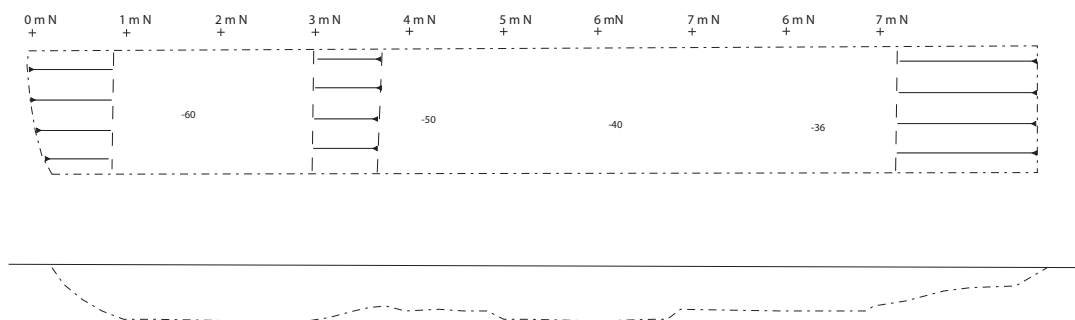
KM 95260

Fnr	Fyndomständighet	Material	Formtyp	Undertyp	Del	Kommentar	Antal	Vikt (g)
1	Schakt 2, 13,05 m S, 30 öster, vid ben	Keramik	Svartgods, Östersjö	Kruka	Buk		1	6
2	Schakt 2, 8,2 m S, vid rensning av lager 2	Keramik	Porslin	Fat?	buk		2	5
3	Rensfynd, 11,6 m S	Keramik	Svartgods, Östersjö	Kruka	buk		1	4
4	Påträffade invid grav 3 (öster om skallen)	Keramik	Svartgods, Östersjö	Kruka	mynning	Ornamentik, vågor	1	9
5	Påträffade invid grav 3 (öster om skallen)	Keramik	Svartgods, Östersjö	Kruka	buk	Ornamentik	1	8
6	Påträffade invid grav 3 (öster om skallen)	Keramik	Svartgods, Östersjö	Kruka	Buk		1	5
7	Schakt 3, norra delen	Keramik	Svartgods, Östersjö	Kruka	Buk		1	6
8	Schakt 3, norra delen	Silver		Mynt		Halvt mynt, klippt. Sven Estridsen (147–74), Hauberg typ 8. (Bestämning G. Ingvardsson, LUHM).	1	0,5
9	Schakt 4, lager 1	Keramik	Yngre rödgods	Kärl	botten		2	9
10	Schakt 4, lager 1	Keramik	Yngre rödgods	Kärl		Glaserat	1	4
11	Schakt 4, lager 1	Keramik	Yngre rödgods	Kärl		Tunnväggigt, fint gods, nästan vitt	1	2
12	Schakt 6, lager 6, norra sidan	Keramik	Äldre rödgods	Kanna	buk		1	4
13	Schakt 3, lager 16	Keramik	Svartgods, Östersjö	Hängkärl?	Upphängningshåll?		1	8
14	Schakt 3, lager 16	Ben				Sågat	1	4
15	Schakt 3, Grav 6	Keramik	Svartgods, Östersjö	Kruka	Buk		1	28
16	Schakt 3, lager 17	Järn				Spik	1	7

Arkeologiska generalkartan över Lund med tidigare arkeologiskt dokumenterade schakt och lämningar. Förundersökningen år 2016 (schakt och gravar) är markerade med rött.

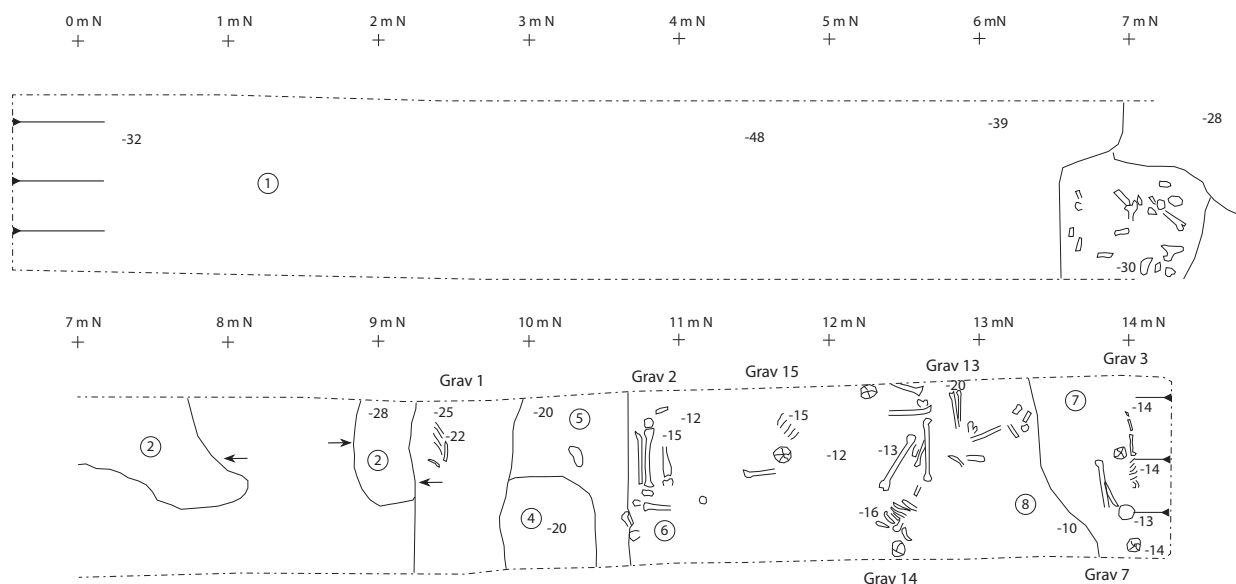
Schakt 1

Schakt 1. Beskrivning.

Inga nedgrävningar påträffades i samband med schaktningen. Överst fanns ett lager med sentida matjord. På mellan 0,05 och 0,15 m djup fanns rester av ett lager med fin bergkross som bör ha lagts ut i samband med att ytan fungerade som parkeringsplats. Därunder fanns ett lager med grå kulturjord med oklar datering. Moränen påträffades på endast ca 0,26 m djup.

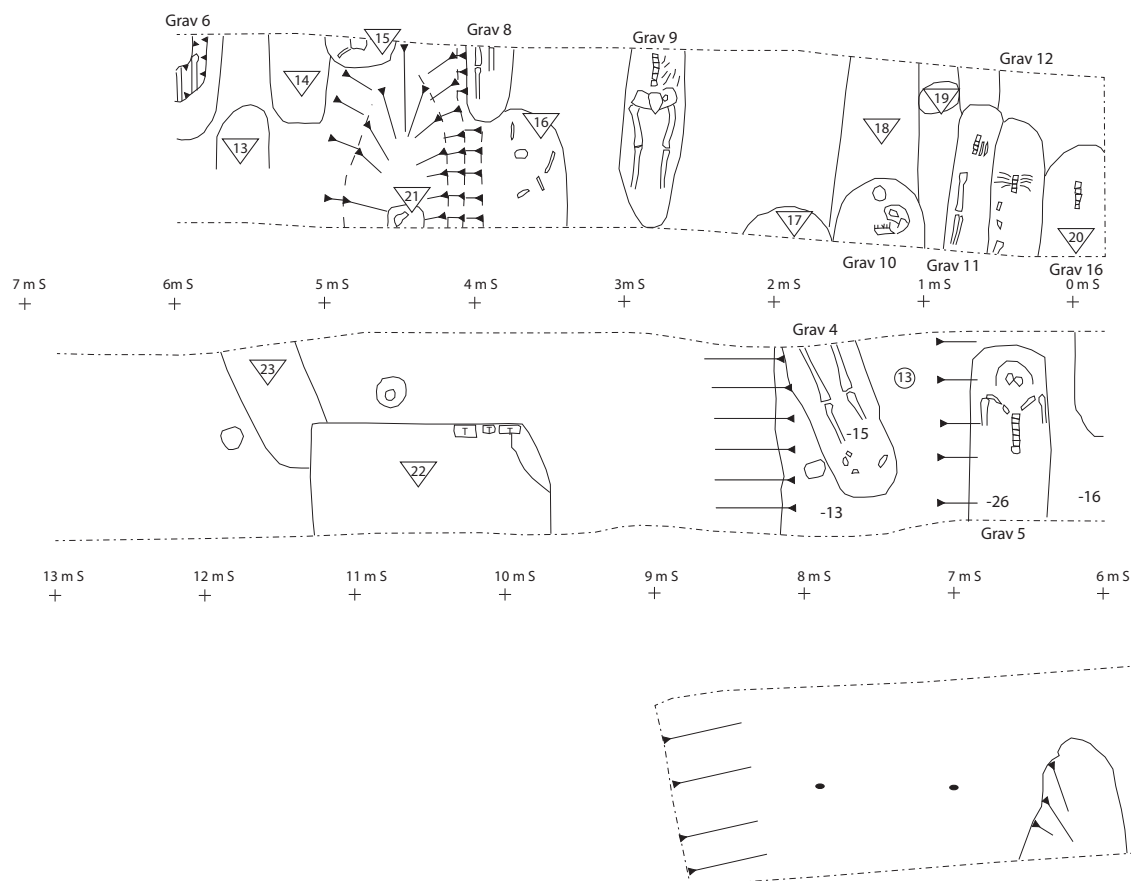
Schakt 2

Schakt 2. Beskrivning.

1. Morän, gulbrun, lerig, kompakt, torr, med enstaka småstenar.
2. Kulturlager: grått, finkornigt, torrt, med inslag av grus och sentida komponenter såsom porslin. Kulturlagret rensades hårt. Inga gravar framkom. Det verkar som om kulturlagret norr om punkten 9,25 m norr är sentida, dvs. schaktat ned till moränen under 1900-talet i samband med anläggande av parkeringsplats.
3. Kulturlager med bensamling: grått, finkornigt, torrt. Benen ligger i icke anatomisk ordning. Inslag av sand/fin grus vilket kan tyda på att det är en sentida återdeponering av ben (även i kontext 2 fanns ett grusigt inslag). Därtill kan noteras kladdar med lera, ett inslag som ej var så tydligt i andra kulturlager i schakt 2 och 3 som med säkerhet var medeltida.
4. Kulturlager: Grå kulturjord, fet, finkornig, aningen lucker med små fläckar med lera. Gravfyllning?
5. Mestadels lera med inblandad humös jord, fett, torrt, kompakt. Förmodligen rest av en eller flera gravfyllningar.
6. Kulturlager med grå till ljusare grå och fläckigt utseende, finkornigt, torrt, lite kompakt. Flera svårdefinierade gravfyllningar.
7. Parti med mörkare grå kulturjord, fett, torrt, lite kompakt. Fyllning i minst en grav.
8. Kulturlager: Ljusare än lager 6 och 7, med inslag av mycket lera. Antagligen rest av fyllning i en eller flera gravar.

Schakt 3

Schakt 3. Lagerbeskrivning.

13. Rundoval nedgrävning. Fyllning som påminner om den i grav Grav 4. Inga ben synliga i ytan, men tolkas som en nedgrävning för en grav.
14. Rundoval nedgrävning. Skuren av nedgrävning och fyllning 15. Nedgrävt i moränen. Återfylld med liknande jord och material som grav 6. Trolig grav.
15. Nedgrävning. I ytan syns ben som ej ligger in situ. Fyll med liknande material som fyllning 14.
16. Större nedgrävning. Återfylld med brungrå jord, finkornig, torr, mager, oerhört kompakt. Inslag av småsten, bränd lera, träkol, kalk, samt ben. Kan vara botten av en grav, påverkad av tidigare ingrepp, eller en nedgrävning för ihopsamlade ben.
17. Halvovalformad nedgrävning som fortsätter utanför schaktet mot öster. Skär fyllning 18. Kan vara nedgrävning för grav men inga ben syns i ytan. Brungrå jord, finkornig, torr, mager kompakt. Inslag av småsten, bränd lera, träkol, moränlera.
18. Orienterad i östvästlig riktning. Fortsätter utanför schaktet i väster. Skuren av fyllning 17 och Grav 10 i öster. Nedgrävningskant avröjd. Fyllning som fyllning 17, men med mera inslag av moränlera, samt tegelkross. Enstaka ben syns i ytan. Kan vara en grav.
19. Mindre rund nedgrävning. Återfylld med brun jord, finkornig, fet, torr och kompakt. Inslag av småsten, träkol, och mänskliga ben: ledkula, samt bit av mindre bäcken.
20. Kulturlager: brunt, finkornigt, torrt, magert, luckert. Inslag av ben, småsten, kalk, bränd lera, träkol. Kan vara en nedgrävning med ansamling av lösa ben. Nedgrävningen fortsätter österut.
21. Morän med inslag av nedtrampade ben.
23. Fyllning i svacka. Sentida fyllning.
22. Återfyllning. Inslag av singel, gult och nytt maskinslaget tegel, kalk, kalkbruk, ny trädspik.

Gravbeskrivningar. Schakt 2 och 3.

Grav 1. Revben, blottade på båda sidor, samt en högerarm synlig. Ingen tydlig nedgrävningskant. Fyllningen kring graven består av mycket gul lera. Med tanke på den gravlagdes smala revben och smala rörbenen, rör det sig om ett barn.

Grav 2. Två blottade underben till gravlagd in situ. I väster syns möjliga rester av samma individs lårben. Ingen tydlig nedgrävningskant.

Grav 3. Av den gravlagda framrensades bröstorgens högra sida samt lårben och underben. Möjlig är även skallen bevarad. Skelettets storlek tyder otvetydigt på att det var ett barn. Vid framrensning framkom flera skärvar svartgods.

Grav 4. Nedgrävning och fyllning. Brun jord, finkornig, fet, fuktig, kompakt. Inslag av träkol, bränd lera. En skärva svartgods (östersjö). Graven fortsätter västerut. Den har en svag sydvästlig-nordostlig orientering. Den gravlagda har endast benen i schaktet, lår, knä och vad. Fötterna verkar vara skadade.

Grav 5. Otydlig nedgrävning. Återfyllningen består av både gul lera, och brun humös lera, som i grav 4. Svårt att se skillnad mellan lera i grav och leran i morän. Graven fortsätter österut. Det som syns är ryggrad, nyckelben och överarmsben, enstaka revben. Skelettet är dock inte helt framrensat, då det är oerhört skört. Kraniet verkar vara helt trasigt, medan resten av den gravlade verkar relativt väl bevarad.

Grav 6. Nedgrävning och fyllning. Tydlig nedgrävning. Fyllningen består av brungrå jord, finkornig, torr, mager, kompakt. Inslag av metaller, småsten, tegelkross. Lår, knä och vad renades fram. Fötterna gick ej att rensa fram (för skadat).

Grav 7. Strax norr om grav 3 ligger ett längre rörben och ett skenben som verkar ligga in situ.

Grav 8. Nedgrävning. Fyllning med grå och brungrå jord, finkornigt, torrt, magert och kompakt. Inslag av träkol, bränd lera. Endast framrensad från strax över knäet. Skelettet, som slutar mot norr, för skört för att rensa fram.

Grav 9. Tydlig nedgrävning. Fyllning påminner om den runt grav 8. Inslag av småsten, träkol, bränd lera. Graven fortsätter utanför schaktet. Den gravlagda förefaller att ha varit lång. Framrensat är: ryggrad, revben, bäcken, lårben (benen är trasiga) och vader samt fötter.

Grav 10. Halvovalformad nedgrävning. Återfylld med brun jord med inslag av lera. Finkornig, fet, torr, kompakt. Inslag av bränd lera, enstaka tegelkross, småsten, träkol. Trasigt kranium ligger på sidan och ansiktet mot söder. Underkäken är kvar. Överkäken är borta och tänder ligger utspridda, öster om kraniet syns ryggraden. Graven fortsätter utanför schaktet mot öster.

Grav 11. Nedgrävning och fyllning i långsmal nedgrävning. Brunt kulturlager jmed inslag av lera. Finkornigt, torrt, magert, kompakt. Inslag av bränd lera, träkol, halvt mynt. Nordvästlig till sydöstlig orientering. Yngre individ. Framrensat: revben, bäcken (höger), lårben, knä och vad. Benen är sköra. Kranium påträffades ej.

Grav 12. Nedgrävning och fyllning liknande grav 11. Enstaka större ben, återdeponerade vid gravläggning. I övrigt lämningar av en yngre individ med ryggrad, revben, arm och hand till höger. vänster nyckelben. Graven fortsätter mot öster utanför schaktet.

Grav 13. Rörben och och mindre ben (vadben?) som verkar ligga in situ. Förmodligen rör det sig om en arm.

Grav 14. Revben som ligger intill varandra, troligen vänstra sidan. Verkar ligga in situ.

Grav 15. Revben som ligger in situ. Små ben. Den gravlagda är ett barn på några få år.

Grav 16. Rester av ryggrad som kan ligga in situ. I nedgrävningen påträffades också en rad andra ben som inte låg anatomiskt korrekt.

Schakt 4. Beskrivning.

1. Grå finkornig kulturjord, fett, finkornigt, kompakt, lite torrt, med inslag av stora linser med gul lera som ej ser ut att komma från platsen (den är alltför gul). Kulturjor-den har inslag av lite träkol, rött tegelkross, enstaka småsten, men är i övrigt fri från påtagliga komponenter. Leran och kulturjorden ligger varvat om varandra. Utjämning. Utlagd för parken i sen tid?

2. Gul lera med inslag av lite kulturjord. Utjämning. Utlagd för parken i sen tid?

3. Kulturjord påminnande helt om lager 1. Utjämning. Utlagd för parken i sen tid?

4. Gul lera. Utjämning. Utlagd för parken i sen tid?

5. Morän: ler, fet, finkornig, aningen fuktigt.

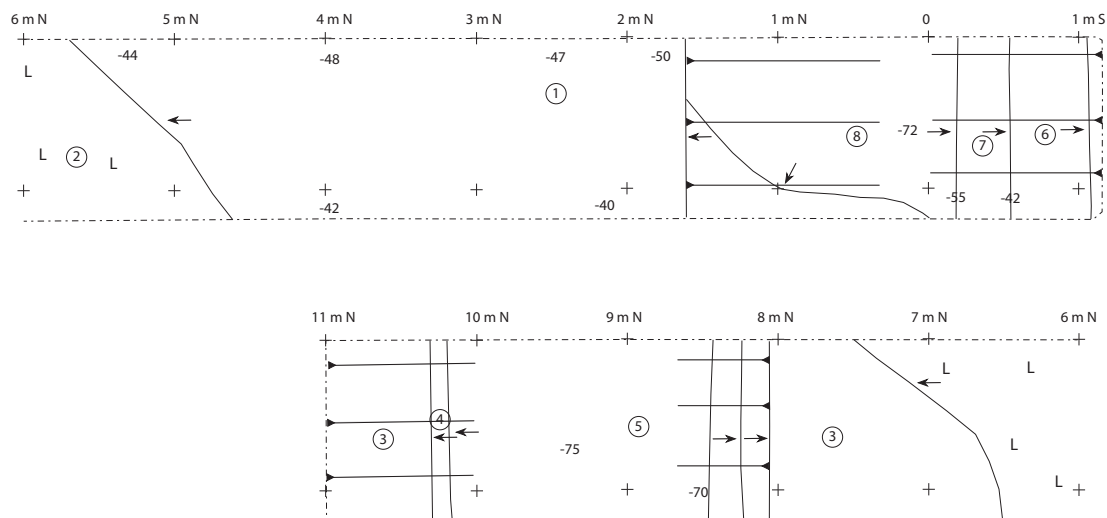
6. Matjordslik jord, finkornig, fet, torr, homogen. Gradvis magrare på större djup.

7. Moränlera, gulbrun, något kulturpåverkad och påverkad maskar och djurgångar.

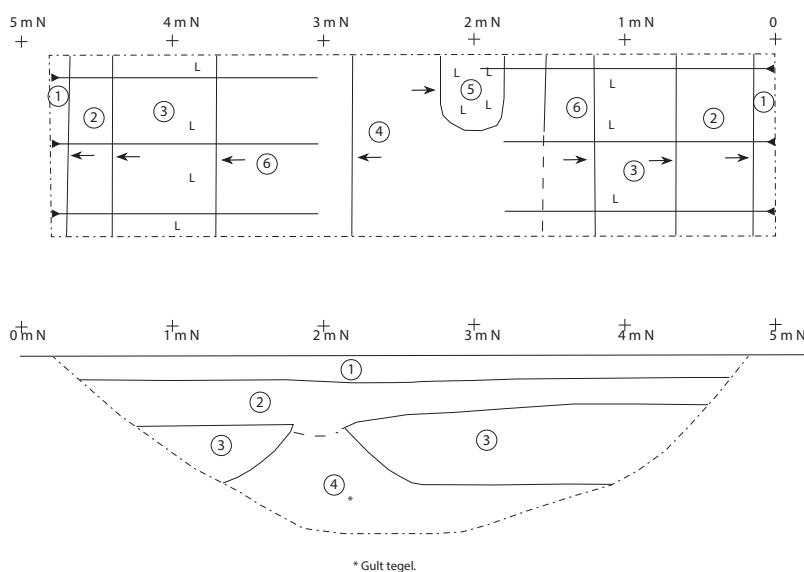
8. Morän: brungul ler, fet, finkornigt, aningen fuktigt.

9 Kulturlager, grått, finkornigt, fett, aningen fuktigt, med lite träkol, bränd lera, ben (djur eller människa). Fyllning i nedgrävning.

Schakt 4

Schakt 5

Schakt 5. Beskrivning.

1. Matjord.
2. Kulturlager: Grått, finkornigt, aningen fett, torrt, kompakt, med inslag av rött och gult tegelkross, sentida tegel och koks. Utjämning. Utlagd för parken i sen tid?
3. Gulbeige lera, fett, aningen fuktigt med enstaka inslag av kulturjord och rött tegelkross. Utjämning. Utlagd för parken i sen tid?
4. Kulturlager: ljus beige-grått, finkornigt, fett, aningen fuktigt, kompakt. Utjämning eller fyllning.
5. Morän: brungul. Framträder på ett djup av 115 cm.
6. Grå finkornig jord, kompakt, fett, lite torr, homogent, få komponenter, lite träkol, enstaka tegelkross, lite ben och lerklining. Utjämning.

Bilaga 3. Gravar.

Exempel på framrensade gravar. Generellt ligger gravarna mycket ytligt och är skadade på grund av sentida schaktning och kompression.

Arkeologiska arkivrapporter från Lund har övergått i serien Kulturmiljörapporter fr.o.m. 2013.
I serien Kulturmiljörapporter har utgivits:

2016

- 2016:1 Kv Katedralskolan 8, fornlämning Lund 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2015. Krister Kåm Tayanin.
- 2016:2 Paradis 35, Lunds stad och kommun. Antikvarisk medverkan 2015-2016. Carita Melchert.
- 2016:3 Innerstaden 1:2 – Mårtenstorget, fornlämning Lund 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2015. Johan Wallin.
- 2016:4 Kv Gråbröder 14, fornlämning Lund 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2015. Aja Guldåker.
- 2016:5 Norra Rörums kyrka, Norra Rörums socken, Höörs kommun, Skåne. Antikvarisk medverkan 2015-2016. Carita Melchert.
- 2016:6 Klörups häradshäkte, fönsterrestaurering, Klörup 3:3, Lilla Slågarps socken, Trelleborgs kommun, Skåne. Antikvarisk medverkan 2016. Henrik Borg
- 2016:7 Stora Råby 34:37, fornlämning Stora Råby 10:1, Stora Råby socken, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2015. Johan Wallin.
- 2016:8 Innerstaden 2:1 – Östra Vallgatan, fornlämning Lund 73:1, Lunds stad och kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2014. Aja Guldåker.
- 2016:9 Kv Kryptan 10 och 11, Södra Sandby, fornlämning 93:1, Södra Sandby socken, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2016. Gertie Ericsson.
- 2016:10 Skånes moderna kulturarv, redovisning 2016. Henrik Borg
- 2016:11 Svanelucky 3, Lunds kommun, Skåne. Dokumentationsrapport 2016. Carita Melchert.
- 2016:12 Borgeby 23:7, Lomma kommun. Borgeby slott porttornet. Vård- och underhållsplan. 2015-2016. Carita Melchert.
- 2016:13 Kv Garvaren 4, Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2016. Mattias Karlsson.
- 2016:14 Färgaren 26, Lund. Stäket. Antikvarisk medverkan 2016. Carita Melchert.
- 2016:15 Kv Trädgården 8, Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2016. Mattias Karlsson.
- 2016:16 Pahlmans gård i Vellinge, Vellinge 99:98 m.fl., fornlämning nr 17:1, Vellinge socken, Vellinge kommun. Arkeologiska förundersökningar 2015. Mattias Karlsson.
- 2016:17 Svanelucky 3, Lund, Observatoriet. Antikvarisk medverkan 2015-2016. Carita Melchert.
- 2016:18 Kv S:t Thomas 26, Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk undersökning 2016. Mattias Karlsson.

2017

- 2017:1 Kv. Eskil 19, Lund. Fornlämning 73:1, Lunds stad, Lunds kommun, Skåne. Arkeologisk förundersökning 2016. Mattias Karlsson.